

ТАЛАНОВИТА І ЯСКРАВА ОСОБИСТІСТЬ

*Життєвий шлях Михайла
Івановича Бєляєва був
яскравим феєрверком ідей
у поєднанні з надзвичайною
працелюбністю і талантом
для їх реалізації...*

Л.М. Янчева

Коротке життя, але який вагомий внесок у розвиток науки!

Любов і відданість пані, ім'я якій – Наука, заповнили та наповнили все життя Михайла Івановича. До її розвитку долучалась і улюблена сім'я: дружина Лідія Михайлівна, син Іван і доньки Інна й Олена, які допомагали колегам, аспірантам, докторантам проводити експерименти, створювали умови для творчої праці протягом вечорів, ночей і часто до ранку.

Ми вдячні долі, що кращі учні Михайла Івановича успадкували незламну волю та прагнення до високих творчих звершень і зараз формують високий бренд університету. Це – в першу чергу, нинішній ректор університету професор (та багато інших регалій) О.І. Черевко, професори, доктори наук Г.В. Дейниченко, А.А. Дубініна, Н.І. Ссінова, Л.П. Малюк, П.П. Пивоваров, Г.М. Постнов, О.В. Ярославський, С.В. Симов'ян та багато інших видатних і талановитих...

Найулюбленишим учнем і помічником був О.І. Черевко, тому не випадково, що Олександр Іванович успішно керує університетом вже майже чверть століття, примножуючи добрі традиції нашого навчального закладу, і завдяки мудрому керівництву забезпечує інноваційність його розвитку та почесне місце серед провідних ЗВО Харкова і України. О.І. Черевко є авторитетним і визнаним талановитим керівником, видатним науковцем та педагогом не тільки на регіональному рівні (заступник голови Ради ректорів Харківської області), але й на державному та зарубіжному рівнях серед науково-педагогічної спільноти.

Особисто мені також пощастило бути поруч і не тільки бути, але й активно працювати з Михайлом Івановичем. На той час я очолювала кафедру бухгалтерського обліку, але отримувала завдання університетського масштабу. А завдання інколи, на перший погляд, здавалися неймовірними. Наприклад, одного разу Михайло Іванович викликав мене і заявив, що я повинна їхати в Москву для укладання госпдоговору на виконання НДР із Контрольно-ревізійним управлінням Мінторгу СРСР, а після виконання цієї теми наступний

етап – із Держпланом СРСР. Наукові результати були схвалені та прийняті як нормативні документи для підприємств харчування і торгівлі всіх союзних республік СРСР.

На перший погляд здавалося, що це не під силу колективу кафедри (до речі, талант ставити такі шокові креативні завдання успадкував і Олександр Іванович). Це притаманно таланту бачити перспективу і працювати на випередження практики.

У такому форматі у Міністерстві торгівлі України був отриманий комп'ютерний клас для кафедри.

Можна було б написати принаймні повість про виконання завдання щодо придбання обладнання для редакційно-видавничого відділу інституту на одному із заводів тоді ще м. Ленінграда. Відрядження не передбачало моє повернення до м. Харкова без обладнання, що було повною мірою виконано, і тоді отримано право на повернення в Харківський інститут громадського харчування.

Захмарним було відрядження до м. Ужгорода з питань замовлення меблів, не знаю навіть, для яких лабораторій.

Особливе місце в пам'яті – це відрядження до заводу «ВФ» (м. Рига) стосовно присудження Державної премії комбінату харчування заводу. Нас дуже гостинно приймали, і не було жодної хвилини для формування справи. На наш превеликий подив (нас було чотири особи), Михайло Іванович на четвертий день відрядження, уранці зайшов до нас із повним пакетом необхідних матеріалів, які, як виявилося, він писав ночами!

Із подібною місією Михайлом Івановичем була сформована комісія під моїм керівництвом (Н.І. Єсінова, Г.М. Постнов, О.М. Постнова, Л.З. Шильман, Є.Д. Пятигорська) до Челябінського металургійного заводу. Страху було достатньо, але ми успішно виконали таке відповідальне завдання. В обох випадках комбінати харчування отримали державні премії. Це був прояв високої довіри Комітету державних премій СРСР до ректора Михайла Івановича Беляєва як до видатного професіонала і науковця.

Із пошкодженою ногою, на милицях керував він роботою цеху інституту з переробки птиці за безвідходними технологіями.

Була свідком, коли на Таранівській птахофабриці Михайло Іванович усю ніч відпрацьовував нову технологію виробництва паштету з печінки і, коли ми з Н.М. Гаркушею приїхали, щоб скласти калькуляцію, о дев'ятій годині пригощав нас новим продуктом.

Жаль, що не встиг реалізувати технологію виробництва сумок, одягу тощо із риб'ячої шкіри, адже ця розробка була вже на виході спільно з Белгородським рибним господарством.

Безліч ідей, справ, аспірантів, докторантів, доцентів, професорів – і все це за коротке життя Михайла Івановича!

Важко уявити, скільки нездійснених планів, ідей, наукових розробок втрачено.

Усі ми, кому пощастило працювати і дружити з Михайлом Івановичем Беляєвим, назавжди збережемо світлу пам'ять про визначну особистість, усебічно талановиту людину, генератора креативних ідей, ученого, який зробив прорив у науковій діяльності університету.

Доньці Інні Михайлівні й сину Івану Михайловичу зичимо здоров'я, щастя, успіхів на довгій літній щасливого і красивого життя!

Л.М. Янчева, перший проректор ХДУХТ, канд. екон. наук, проф.
(ХДУХТ, Харків)

БЕЗЦІННИЙ ДОСВІД НЕ ЗНИКАЄ

На перших строках своїх спогадів про Михайла Івановича Беляєва хочу відзначити, що, на превеликий жаль, їх небагато, оскільки мав лише короткочасне особисте спілкування. Але я дуже багато чув від студентів, викладачів і науковців захопливих відгуків про цю легендарну людину, його особисті й професійні якості.

Я навчався в Харківському інституті громадського харчування в ті часи, коли випуск інженерів-технологів становив понад 200 осіб і Михайло Іванович викладав курс «Теплове обладнання» на паралельному потоці. Про його майстерність як лектора, вченого та вихователя я багато чув від своїх друзів, яким випала нагода навчатися на першому потоці. Минуло вже понад 30 років, але навіть сьогодні без спогадів про професора М.І. Беляєва не обходиться жодна з наших численних зустрічей. Навіть ті співкурсники, які не зв'язали своє життя зі здобутою ними спеціальністю, і сьогодні вважають його визначною людиною і пишаються тим, що були його учнями.

Моє особисте спілкування з Михайлом Івановичем відбулося під час вступу до аспірантури. Це був 1989 рік, коли здійснювався перший набір аспірантів. Ректор М.І. Беляєв був головою екзаменаційної комісії зі спеціальності «Процеси, машини та агрегати харчової промисловості». Тоді нас було п'ять вступників і, мені здається, що в усіх цей день залишився у пам'яті й кожен у своїх спогадах напише про те, як відбувався цей іспит. Незважаючи на хвилювання, ми намагались якнайкраще донести відповіді на запитання екзаменаційного білета. Але більшу частину часу говорив